

«ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ»

Ι.Μ.Κ.Α.Ω.

Ι.Ν. Αγίων Αποστόλων
Πέτρου και Παύλου
Πεύκης

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΗΓΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ

Εβδομαδιαία έκδοση Του Ιερού Ναού
Αγίων Αποστόλων Πέτρου & Παύλου Πεύκης

Νικολάου Πλαστήρα και Πατριάρχου Γρηγορίου Ε'
Τηλ. 2108027738, E-mail : agioi.apostoloi@gmail.com
www.agioiapistoloi.gr

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019 Ε' ΝΗΣΤΕΙΩΝ

«Μαρίας οσίας Της Αιτυωτίας»

Αριστάρχου, Πούδης και Τροφίμου εκ των 70, Θωμαΐδος μάρτυρος, Δημητρίου νεομάρτυρος του εν Τριπόλει.

Έτος 12^ο Τεύχος 523

Κήρυγμα εις το ευαγγέλιον της Ε' Κυριακής των νηστειών

(Γεώργιος Πατρώνος, Ομότιμος Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών)

Η σημερινή ευαγγελική περικοπή επικεντρώνεται σ' ένα μέγα θεολογικό θέμα της χριστιανικής πίστεως, εκείνο της μεσσιανολογίας, δηλαδή τι είδους Μεσσία προσδοκούμε και θέλουμε και ποιά μορφή παίρνει η εξουσία του στον κόσμο μας. Και μάλιστα το θέμα αυτό το θίγει και το αναλύει ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός με το περιεχόμενο της παρούσας περικοπής, λίγο πριν από το τέλος της δημόσιας δράσης του και προτού εισέλθει στην εβδομάδα των παθών και του σταυρικού θανάτου του.

Για να καταλάβουμε το μεσσιανολογικό αυτό λογίδριο του Ιησού, είναι ανάγκη να εκθέσουμε κατά ένα τρόπο ευσύνοπτο και σαφή τι η εποχή του εννοούσε με τον όρο Μεσσίας και τι προσδοκούσε να ιδεί να εκπληρώνεται με την παρουσία του και το έργο του στον κόσμο. Το θέμα είναι τεράστιο και από τα δυσκολότερα της θεολογικής επιστήμης. Χρειάζεται όμως μια σύντομη εισαγωγή για να αντιληφθούμε πληρέστερα τη μεσσιανολογία του Χριστού.

Καταρχήν υπήρχαν δύο θεωρίες και θεολογικές τάσεις που εξέφραζαν τον παραδοσιακό Ιουδαϊσμό αιώνων πάνω στο θέμα αυτό. Η μία έλεγε ότι ο Μεσσίας θα είναι απεσταλμένος του Θεού και βασιλικού γένους και θα προέρχεται από τον οίκο του μεγάλου, ισχυρού και ένδοξου βασιλιά Δαβίδ. Σ' αυτή την περίπτωση ο Μεσσίας θα ανακεφαλαιώσει ελπίδες και προσδοκίες αιώνων και μετά από μακρά ιστορική περίοδο αιχμαλωσιών, διώξεων και εθνικών ταπεινώσεων, θα έρθει ένας ισχυρός άνδρας και βασιλιάς να απελευθερώσει το λαό από τη δουλεία και την ανελευθερία και να αποκαταστήσει το έθνος στην παλιά δαβίδεια ισχύ και δόξα. Ένας Μεσσίας εγκοσμιοκρατικός που μπαίνει στην Ιστορία δυναμικά και λειτουργεί με τις κοσμικές δυνάμεις και τις μεθοδείες που επιβάλλει η εποχή και η ιστορία.

Η δεύτερη θεωρία και θεολογική τάση είναι καθαρά ιεροκρατική και θεοκρατική. Θέλει τον Μεσσία να στέλνεται βέβαια από το Θεό, αλλά να προέρχεται από το ιερατικό γένος του μεγάλου πατριάρχη Ααρών. Κοσμικός κι αυτός ο Μεσσίας, αλλά θα ασκεί τη δύναμή του και την εξουσία του διαμέσου της Ιερατικής τάξης. Το ιερατείο αναγορεύεται σε πηγή εξουσίας. Η ααρωνική μεσσιανολογία έχει στοιχεία της κοσμικής και βασιλικής δαβίδειας δύναμης, αλλά η εξουσία της εισέρχεται και βαθύτερα στον πνευματικό κόσμο του ανθρώπου. Θέλει και επιδιώκει μια απόλυτη εξουσία και κυριαρχία. Η απόλυτη κοσμική μοναρχία είναι ανεπαρκής. Χρειάζεται μια θεία μοναρχία που θα εκφράζεται διαμέσου της ιερατικής αυθεντίας και εξουσίας.

Υπήρχε και μια τρίτη αντίληψη περί ενός πνευματικού και υπερβατικού Μεσσία που στέλνεται από τους ουρανοί, με τη μορφή του «Υιού του Ανθρώπου», σύμφωνα με την αποκαλυπτική παράδοση ιδιαίτερα του βιβλίου του Δαβίδ. Αυτή η αντίληψη ήταν υποβαθμισμένη κατά την εποχή του Ιησού Χριστού, κυρίως γιατί εκφράσθηκε από τις μοναστικές κοινότητες των Εσσαίων, τους οποίους θεωρούσαν αιρετικούς, και ιδιαίτερα γιατί δεν ανταποκρινόταν στις ενθουσιαστικές τάσεις και στην ατμόσφαιρα των επαναστατικών μεσσιανικών κινήματων της εποχής εναντίον της Ρωμαϊκής εξουσίας. Βέβαια και η τρίτη αυτή τάση, παρά το πνευματικό υπόβαθρο, ουσιαστικά εκινείτο προς την ίδια κατεύθυνση, άσκησης εξουσίας είτε με την κοσμική είτε με την υπερβατική έννοια.

Ο Ιησούς Χριστός έναντι όλων αυτών των θεολογικών τάσεων έρχεται να αντιπαραθέσει το δικό του μεσσιανολογικό λόγο, όχι πλέον ως θεωρία, αλλά ως πράξη και μάλιστα με μιά απόλυτη συνέπεια, που τον οδήγησε τελικά στο σταυρικό και μαρτυρικό θάνατο. Βρισκόμαστε χρονικά προ του τέλους. Κι ενώ ο Ιησούς με τους μαθητές του ανηφορίζουν προς τα Ιεροσόλυμα, ξαφνικά αρχίζει να τους ομιλεί για «τα μέλλοντα αυτό συμβαίνει». Επομένως ο λόγος περί του «Υιού του Ανθρώπου», που ακολουθεί, αναφέρεται χωρίς καμιά αμφιβολία στο πρόσωπό του. Δεν πρόκειται για ένα λόγο θεολογικό και θεωρητικό κάποιας νέ-

ας ιουδαϊκής μεσσιανολογίας, αλλά λόγο καθαρά χριστολογικό που προσδιαγράφει τα γεγονότα που έρχονται και αναφέρονται στο πρόσωπό του.

Έτσι για τον Ιησού, σύμφωνα με την ευαγγελική περικοπή, ο Υιός του Ανθρώπου, δηλαδή ο Μεσσίας, θα συλληφθεί στα Ιεροσόλυμα και θα παραδοθεί στους αρχιερείς και στη θρησκευτική ηγεσία και αφού τον κρίνουν θα τον καταδικάσουν σε θάνατο. Βέβαια πριν από τον σταυρικό θάνατο θα τον χλευάσουν και θα τον εμπαΐζουν, θα τον μαστιγώσουν και θα τον ταπεινώσουν.

Ο λόγος αυτός περί του Υιού του Ανθρώπου ήταν αναπάντεχος για τους μαθητές και ακροατές του Ιησού. Ποτέ στην παράδοσή τους δεν ανέμεναν ένα ανίσχυρο και αδύναμο Μεσσία. Έναν Μεσσία που δεν ασκεί εξουσία, αλλά θα συντρίβεται από τις δυνάμεις του κόσμου τούτου. Για την παράδοσή τους τη θρησκευτική, που εξέφραζε ελπίδες και πόθους ιστορικούς και εθνικούς αιώνων, ο Μεσσίας θα είναι δαβίδειος ή ααρωνικός, που θα ασκήσει εξουσία βασιλική και ιερατική κατά ένα τρόπο δυναμικό και απόλυτο και θα συντρίψει τις αντίθετες και αντιεξουσιαστικές δυνάμεις του κακού. Σ' αυτή την ιουδαϊκή παράδοση μεσσιανολογίας δεν μπορεί να υπάρξει αντίλογος. Κάθε άλλη αντίληψη και κίνηση πρέπει να συντριβεί.

Μέσα στα πλαίσια αυτά μπορούμε να αντιληφθούμε και να ερμηνεύσουμε την κίνηση δύο από των μαθητών του Κυρίου, του Ιακώβου και του Ιωάννου, οι οποίοι είτε απευθείας οι ίδιοι είτε με την παρέμβαση της μητέρας τους, κατά την παράδοση του Ευαγγελιστή Ματθαίου, ζητούν από τον Διδάσκαλό τους όταν ανέβει στην εξουσία να τους μνησθεί και να τους τοποθετήσει «εκ δεξιών και εξ ευωνύμων» του θρόνου του. Ενόμισαν ότι πορευόμενοι προς τα Ιεροσόλυμα ουσιαστικά ανεβαίνουν στο θρόνο του Δαβίδ. Το βαθύτερο και ουσιωδέστερο μεσσιανολογικό μήνυμα του λόγου του Ιησού χάθηκε, αφού δεν εξέφραζε τις δίκες τους επιθυμίες, τις αντιλήψεις και τις προσδοκίες τους.

Ο μεσσιανικός λόγος του Ιησού ουσιαστικά είναι αντιεξουσιαστικός, ή προβάλλει την «εξουσία» της διακονίας. Στο ιστορικό αυτό παράλογο βρίσκεται η σοφία του χριστιανικού μηνύματος. Μια νέα λογική στα θεολογικά και πνευματικά δρώμενα: «ος εάν θέλη υμών γενέσθαι μεγας εν υμίν, εσται υμών διάκονος· και ος αν θέλη υμών γενέσθαι πρώτος, έσται πάντων δούλος». Φαίνεται πράγματι παράδοξο, όταν ανεβαίνεις στην εξουσία να προσπαθείς να υπηρετήσεις και να διακονήσεις και ενώ επιδιώκεις να είσαι ο πρώτος στο τέλος να γίνεσαι δούλος όλων. Και αυτός δεν είναι θεωρητικός λόγος. Το είδαμε να το εφαρμόζει ο Κύριος στη ζωή του.

Την εποχή εκείνη οι ηγέτες ασκούσαν μια απόλυτη εξουσία. Καταδυνάστευαν το λαό. Όλες οι ενέργειές τους στόχευαν στην κατοχύρωση και τη διασφάλιση των συμφερόντων μιας μικρής ομάδας ανθρώπων που βρισκόταν στην εξουσία και είχε δύναμη και πλούτο. Καμιά έννοια δικαίου δεν έφτανε στους μικρούς και αδύναμους. Ακόμη και η θρησκευτική εξουσία ήταν εγκλωβισμένη

στη δική της αποκλειστικότητα. Θρησκευτικοί ηγέτες του ιουδαϊκού χώρου έφταναν, μάλιστα, μέχρι το σημείο να οικειοποιούνται απόλυτα και τη σωτηρία και να διακηρύσσουν ότι ούτε ο Θεός γνιοιάζεται για τους αμαρτωλούς και καταφρονεμένους ανθρώπους. Προς αυτή την κατεύθυνση της απόλυτης διασφάλισης της εξουσίας, όχι μόνο στον πνευματικό, αλλά και στον κοσμικό και κοινωνικό χώρο, κινήθηκε πολλές φορές και η ιουδαϊκή μεσσιανολογία.

Η παρέμβαση του Ιησού Χριστού με τη σύνδεση της εξουσίας με τη διακονία, φάνταζε παράλογη και αποτέλεσε σκάνδαλο. Η προβολή των όρων «δούλος» και «διάκονος», ό,τι το απεχθέστερο υπήρχε για την εποχή εκείνη, θεωρήθηκε επικίνδυνη υπόθεση. Ένας Ραββί να διδάσκει κατ' αυτό τον τρόπο δεν μπορεί παρά να είναι ανατροπέας των κοινωνικών δομών και γι' αυτό πρέπει να εξουδετερωθεί. Αυτό και έγινε με τη σύλληψη και την καταδίκη του Ιησού. Το μήνυμα, όμως, του Ιησού ευτυχώς σώθηκε. Έγινε έργο ευαγγελισμού για την ανθρωπότητα μέχρι και σήμερα. Κατά συνέπεια, θα λέγαμε, πως η διακονία πλέον πρέπει να θεωρείται δομικό στοιχείο της εκκλησιαστικής εξουσίας. Η Εκκλησία δεν ασκεί εξουσία. Διακονεί το λαό και τον κόσμο σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις μορφές της ζωής. Ο διάκονος και η διακονία δεν αποτελούν απλά τον πρώτο βαθμό ιερωσύνης. Συνιστά την ουσία όλης της Ιεραρχικής κλίμακας. Ιερουργώ σημαίνει διακονώ ταπεινά το λαό και καθαγιάζω τον κόσμο. Σημαίνει, πάνω από όλα, θυσιάζομαι στο βωμό του Θεού προς χάριν των ανθρώπων.

Πρακτικά αυτό σημαίνει, πως δεν διεκδικώ μια θέση εκ δεξιών και εξ ευωνύμων σε κάποια εξουσία, αλλά συντάσσομαι με τη θυσιαστική πορεία του Κυρίου και γίνομαι μιμητής των παθών του. Αυτό το νόημα έχει και η επιλογή της ευαγγελικής αυτής περικοπής πρό της Εβδομάδας των Παθών. Ο Υιός του Ανθρώπου «ουκ ήλθε όιακονηθήναι αλλά διακονήσαι». Αυτό δεν μπορεί να είναι θεολογικό και φιλολογικό ρεφρέν του λόγου μας και των κηρυγμάτων μας. Ανάγκη να γίνει αξίωμα ζωής και αξίωμα εκκλησιαστικής διακονίας.

Ακόμη δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό, πώς η διακονία του Ιησού Χριστού διασφαλίζει και κατοχυρώνει την εκκλησιαστική εξουσία. Αντίθετα, θα λέγαμε, πως κάθε εκκλησιαστικό λειτούργημα το γυμνώνει από την οποιαδήποτε έννοια εξουσίας και το παρωθεί προς την απλή και ταπεινή διακονία. Είμαστε λοιπόν, όλοι διάκονοι και ως διάκονοι πρέπει να λειτουργούμε και να ενεργούμε. Η διακονία θα είναι το μόνο κριτήριο ποιότητας των έργων μας και των δραστηριοτήτων μας. Μια διακονία, μάλιστα, που πολλές φορές μπορεί να φτάσει και στα έσχατα όρια «δούναι την ψυχήν αυτού λύτρον αντί πολλών».